

COASE VE KURUMSALCILIK

HUKUK VE İKTİSAT DİSİPLİNİNİN KÖKENLERİ

Herbert Hovenkamp

Çeviren: Hüseyin Özel

COASE VE KURUMSALCILIK

HUKUK VE İKTİSAT DİSİPLİNİNİN KÖKENLERİ

Herbert Hovenkamp

Çeviren: Hüseyin Özel

Hovenkamp, Herbert J., "Coase, Institutionalism, and the Origins of Law and Economics" (2011).
Faculty Scholarship at Penn Law. 1814.

Herbert Hovenkamp © 2011

Genel Yayın Numarası: 352

ISBN: 978-605-2294-69-7

1. Basım, Ekim 2021

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.©2021
Efl©2021

Bu kitabın tüm hakları saklıdır.
Herhangi bir şekil ya da yöntemle çoğaltılamaz.
Sertifika No: 45550

Genel Yayın Yönetmeni: Serenay Dıraz
Grafik Tasarım: Hatice Kübra Demirel

Baskı ve Cilt:

Ayrıntı Basım Yayım ve Matbaacılık Hizmetleri Sanayi Ticaret Anonim Şirketi
Saray Mahallesi 126.Cadde No:20 Kazan / Ankara
Tel: 0312 394 55 90 . E-mail: info@ayrintibasimevi.com.tr
Sertifika Nu.: 49599

EFİL YAYINEVİ

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.
Bağcılar Mahallesi Şemsettin Günaltay Caddesi 283. Sokak Ata Apartmanı
No: 9/7 06670 Çankaya/Ankara Türkiye
Tel : (+90) 312 442 52 10
GSM : (+90) 530 108 99 76 Faks : (+90) 312 442 52 12

www.efilyayinevi.com • instagram.com/efilyayinevi • twitter.com/efilyayinevi

İÇİNDEKİLER

Giriş	5
I. Coase Öncesi İngiliz Marjinalizmi	11
A. Marjinalizm, Denge ve Kaynakları Hareket Ettirmenin Maliyeti.....	11
B. Ordinalist Devrim.....	19
II. Kurumsalcılığın Doğuşu	33
A. Darwin, Davranışçılık ve Marjinalizme Başkaldırı.....	33
B. Veblen'den Yasal Realistlere Kurumsal İktisat.....	42
III. Coase: Neoklasisizmden Yeni Kurumsalcılığa	57
A. Coase ve Eski Kurumsalcılık.....	57
B. Firma ve Kurumsalcılık: Eski ve Yeni.....	59
C. Lawrence Kelso Frank.....	61
D. Clark ve İşletme Maliyetleri.....	62
E. Pigou, Kaldor ve Robinson: Dengedeki Firma.....	70
Sonuç: Coasecu Kurumsalcılıktan Hukuk ve İktisada	75
Dizin	79

GİRİŞ

Ronald Coase, iktisadi ve yasal sistemlerdeki işlem maliyetlerinin rolü hakkındaki anlayışımızı dönüştürdü. Bir bakıma, Coase'un modern hukuk ve iktisat disiplini keşfettiği söylenebilir.¹ Coase aynı zamanda, kendi döneminin de insanıydı. İngiliz ve Kıta iktisat ile hukuk konusunda adamakıllı bir eğitim almıştı.² 1920'lerin sonunda ve 1930'ların başında, Lionel Robbins liderliğinde en şaşılağan günlerini yaşayan Londra İktisat Okulu'nda (LSE) eğitim görmüştü.³ 1895'te kurulan Londra İktisat Okulu, İngiliz üniversiteleri içinde çabucak sivrilen bir üniversite olmuştu. Dönemin egemen İngiliz iktisat düşünüşü, esas olarak Cambridge Üniversitesi'nden geliyordu. Büyük ölçüde, Robbins'in LSE'deki liderliği, Cambridge Okulu'nun (esas olarak Alfred Marshall, Arthur Cecil Pigou ve daha sonra Joan Robinson), yirminci yüzyılın başında, neoklasik iktisat teorisi üzerindeki ağırlığını ortadan kaldırmaya adanmıştı.⁴

- 1 Bkz. RICHARD A. POSNER, *ECONOMIC ANALYSIS OF LAW* 23 (6th ed. 2003), “yeni hukuk ve iktisat”ın başlangıç noktasının, Ronald Coase’un *Sosyal Maliyet Sorunu* (*The Problem of Social Cost*), 3 J.L. & ECON. 1 (1960) (Bundan böyle Coase, *Sosyal Maliyet Sorunu* denecek) kitabı ile Guido Calabre’nin *Risk Dağılımı ile Haksız Fiil Hukuku* (*Some Thoughts on Risk Distribution and the Law of Torts*), 70, YALE L.J. 499 (1961) çalışmalarına dikkat edilmelidir.
- 2 Bkz. RONALD H. COASE, *Economics at LSE in the 1930s: A Personal View*, ESSAYS ON ECONOMICS AND ECONOMISTS 208 (1994) içinde [bundan böyle, COASE, *Economics at LSE* denecek]. Ayrıca bkz: A. W. Coats, *The Distinctive LSE Ethos in the Inter-War Years*, 10 ATLANTIC ECON. J. 18, 21 (1982).
- 3 Lord Lionel Robbins, LSE’de 1929 ile 1961 arasında politik iktisat bölümü başkanıydı. Coase, Robbins’i, 1930’larda LSE’deki “en fazla etkide bulunan kişilik” olarak tanımlıyordu. COASE, *Economics at LSE*, yukarıda not 2, at 211; ayrıca bkz: WILLIAM H. BEVERIDGE, *THE LONDON SCHOOL OF ECONOMICS AND ITS PROBLEMS, 1919–1937* (1960); ELIZABETH DURBIN, *NEW JERUSALEMS: THE LABOUR PARTY AND THE ECONOMICS OF DEMOCRATIC SOCIALISM* 101–3 (1985); LIONEL ROBBINS, *AUTOBIOGRAPHY OF AN ECONOMIST* 105–31 (1971).
- 4 Bkz. Nahid Aslanbeigui, *On the Demise of Pigovian Economics*, 56 S. ECON. J. 616 (1990); Roger E. Backhouse, *Robbins and Welfare Economics: A Reappraisal*, 31 J. HIST. ECON. THOUGHT 474 (2009). Pigou, Robbins ve Coase arasındaki ilişkiler için

Dışarıda olduğu iki dönem dışında, Coase, 1951’de ABD’ye göç edene kadar LSE’de kaldı.⁵ Coase’un LSE’de olduğu dönemde, Robbins, John Hicks, Paul Sweezy, Abba Lerner, Nicholas Kaldor ve Tibor Scitovsky gibi iktisatçıların başı çektiği, iktisat teorisi ile refah iktisadının gelişmesi konusunda okul kendisine sağlam bir isim yapıyordu.⁶ Coase kendi isteğiyle, iktisattan çok hukuk çalışmaya daha fazla zaman harcıyordu; esas takıntısı da gerçek dünyada kurumların nasıl işlediğini anlamaktı.⁷

Kurumsalcıların ilk kuşağındaki herhangi bir iktisatçıyı çok ciddiye aldığını gösteren kanıtlar son derece az ise de, Coase zaman zaman, kendisini “kurumsalcı”⁸ denen iktisatçılar grubuyla özdeşleştiriyordu.

bkz: Nahid Aslanbeigü, Introduction to ARTHUR CECIL PIGOU, THE ECONOMICS OF WELFARE, at li–lx (Transaction Publishers 2002) (1932); Nahid Aslanbeigü & Steven G. Medema, *Beyond the Dark Clouds: Pigou and Coase on Social Cost*, 30 HIST. POL. ECON. 601 (1998); Herbert Hovenkamp, *The Coase Theorem and Arthur Cecil Pigou*, 51 ARIZ. L. REV. 633 (2009) [bundan böyle Hovenkamp, Coase Theorem]; Richard O. Zerbe, Jr. & Steven G. Medema, *Ronald Coase, the British Tradition, and the Future of Economic Method*, in COASEAN ECONOMICS: LAW AND ECONOMICS AND THE NEW INSTITUTIONAL ECONOMICS 209 (Steven G. Medema ed., 1998). Marshall ve Cambridge Okulu hakkında bkz: Peter D. Groenewegen, *Alfred Marshall and the Establishment of the Cambridge Economic Tripos*, 20 HIST. POL. ECON. 627 (1988).

- 5 Coase, 1932’de LSE’den, Ticaret Lisans derecesi almıştı; 1935 ile 1951 arasında da, II. Dünya Savaşı sırasında hükümet istatistikçisi olarak görevlendirildiği zaman dışında, LSE’nin hoca kadrosunda yer alıyordu. Aynı zamanda da 1931 ve 1932’de, kendi, *The Nature of the Firm* makalesini yazmakta kullandığı gözlemleri yaptığı ABD’ye bir ziyaret gerçekleştirmişti. Bkz. R.H. Coase, *The Nature of the Firm: Origin*, 4 J.L. ECON. & ORG. 3 (1988) [bundan böyle, Coase, Nature of the Firm: Origin].
- 6 LSE’deki fakülte hocaları ile en ünlü öğrencilerin güzel bir dökümü için, <http://homepage.newschool.edu/het/schools/lse.htm> sayfasına bakılabilir. John Hicks’in bakış açısı için bkz: JOHN HICKS, Introductory: LSE and the Robbins Circle, in 2 MONEY, INTEREST AND WAGES: COLLECTED ESSAYS ON ECONOMIC THEORY 3 (Harvard Univ. Press 1982).
- 7 Bkz: Coase, *Nature of the Firm: Origin*, yukarıda not 5 (Coase’un LSE’de öğrenci olarak geçirdiği yıllarda hiçbir iktisat dersi almadığını, zamanının büyük bir bölümünü hukuk, özellikle de “sanayi hukuku” çalışarak geçirdiğini hatırlayarak).
- 8 Bkz, örneğin, http://nobelprize.org/nobel_prizes/economics/laureates/1991/coase-lecture.html adresinden görülebilecek olan, Ronald H. Coase, Nobel Prize Lecture, The

Ne var ki bugünlerde, Coase'un pek çok izleyicisi kendi disiplinlerini "yeni kurumsal iktisat" diye niteliyor.⁹

"Kurumsalcılık", aralarındaki çeşitlilik yüzünden bir tanıma ulaşmak çok zor olsa da, tarihsel bakımdan temel olarak çalışmaları yirminci yüzyılın başından New Deal'in sonuna kadarki döneme yayılan Amerikan iktisatçılar grubuna göndermede bulunmaktadır.¹⁰ Bu iktisatçıların iktisat teorisindeki yeri, bir ölçüde anaakımın dışındadır;¹¹ yine de son yıllarda davranışsal iktisat ile sosyoekonomiye yönelik ilginin artmasıyla birlikte yeniden önem kazanmışlardır.¹² Kurumsalcıların bu ilk kuşağı, güç ya da kaynakların dağıtımına hizmet eden insan yapımı kurumların, bu kurumların gelişme ve kullanımını düzenleyen kuralların ve bunların ekonominin geneli üzerindeki etkisinin önemini vurguluyorlardı. Eski kurumcular genellikle, tercihlerin (değerlerin) ileri sürüldükleri biçimde kabul edilmeleri gerektiği biçimindeki neoklasik anlayışı reddediyorlardı. Bu iktisatçıların büyük bölümü ya evrimsel biyo-

Institutional Structure of Production (Dec. 9, 1991) [bundan böyle Coase, Nobel Ödül Konuşması]; ayrıca bkz: Ronald Coase, *The New Institutional Economics*, 88 AM. ECON. REV. 72 (1998) [bundan böyle Coase, *New Institutional Economics*].

- 9 Bkz. L.J. Alston, *New Institutional Economics*, THE NEW PALGRAVE DICTIONARY OF ECONOMICS (Steven N. Durlaf & Lawrence E. Blume eds., 2d ed. 2008) içinde, web sayfası: http://www.dictionaryofeconomics.com/article?id=pde2008_N000170; ayrıca bkz. OLIVER E. WILLIAMSON, THE MECHANISMS OF GOVERNANCE 3–10, 322–48 (1995).
- 10 Bkz. MARK BLAUG, ECONOMIC THEORY IN RETROSPECT 700–03 (5th ed. 1995, İktisat Kuramının Geçmişine Bakış, Efil Yayınevi); GEOFFREY M. HODGSON, THE EVOLUTION OF INSTITUTIONAL ECONOMICS: AGENCY, STRUCTURE AND DARWINISM IN AMERICAN INSTITUTIONALISM (2004) (Amerikan Kurumsalcılığının izini süren bir çalışma)
- 11 Yine de, eski kurumsalcılar, *The Journal of Economic Issues* ile *The Journal of Institutional Economics* gibi dergileri çıkarmayı sürdürdüler. Evrimsel İktisat Topluluğu gibi birkaç bilim organizasyonu bu çalışmalarını desteklemektedir. Bkz. ASS'N FOR EVOLUTIONARY ECON., http://www.associationforevolutionaryeconomics.org/division.php?page=institutional_economics&sub=associations.
- 12 Bkz., örneğin, THE JOURNAL OF SOCIO-ECONOMICS, <http://ideas.repec.org/s/eee/soceco.html>.

loji ya da davranışsal psikolojiye olan ilgilerini vurgulayarak, insan tercihlerinin kaynaklarını incelemekle çok daha fazla ilgilenmekteydi. İktisadı, piyasaların işleyişine indirgeyen anaakım neoklasiklerin tersine, kurumsalcılar gönüllü mübadelenin, toplumdaki kaynakların hareke geçirilmesini sağlayan pek çok kurumdan yalnızca birisi olduğuna inanıyorlardı.¹³

Bu çalışma, Ronald Coase'un düşüncesinin neoklasik ve kurumsalci yaklaşımlarla ilişkisini ele almaktadır. Kurumsalcıların ilk kuşağı, marjinalist analizle çıplak bireysel tercihlerin incelenmesinin, iktisat biliminin biricik yöntem bilgisi olduğu biçiminde gelişen neoklasik inancı reddediyor ya da ciddi bir kuşkuyla karşılıyordu. Bu iktisatçılar, kaynakların kıt olduğu ve hareket ettirilmelerinin maliyetli olduğu bir dünyada, bireyleri kimi ödünleşmelere zorlayarak bu hareketlerin yönünü belirlemek için, bir dizi kurumun ortaya çıktığı inancına varmışlardı.¹⁴

Coase'un en önemli çalışması, marjinal analizi kurumların incelenmesine içererek, neoklasisizmi kurumsalcılığın kimi unsurlarıyla kaynaştırır görünmektedir.¹⁵ Öteki neoklasikler gibi, o da tercihlerin kaynaklarıyla ilgilenmemekte, yalnızca bu tercihlerin dile getirildiği mekanizmaları dikkate almaktadır.¹⁶ Daha açık bir biçimde Coase, bireysel tercih sıralamaları ile piyasa mübadelesini kaynakların temel hareket ettiricisi olarak kabul ederek, kaynakların hareketini bir "işlem maliyeti" sorununa indirgemekteydi.¹⁷ İlk kuşak kurumsalcıların varlığını belli belirsiz kabullense de, Coase yine de onlar

13 Aşağıda, notlar 123-24'da verilen metinlere bkz..

14 Aşağıda, Kısım II'ye bkz.

15 Aşağıda, notlar 162-69'da verilen metinlere bkz.

16 Bu ifade, Coase'un yeni kurumsal iktisat üzerine yazdığı bir incelemede özel olarak "hukuk, antropoloji, sosyoloji, siyaset bilimi, sosyobiyojoloji ve öteki disiplinlerdeki meslektaşlarımızın çalışmaları"nı kabul etmesine karşın, çok doğrudur. Coase, *New Institutional Economics*, yukarıda not 8'de, s. 72.

17 Bkz. aşağıda Notlar 168-69'da verilen metinler.

gibi, kaynakların çok küçük piyasalardaki hareketi üzerinde yoğunlaşmaktadır.¹⁸ Sonuç, neoklasikler için çok daha tatmin edici olsa da, geleneksel kurumsalcılar için kabul edilemez nitelikteki yeni bir kurumsalcılık türü olmuştur.¹⁹ Bugün, Yeni Kurumsal İktisat (YKİ), anaakım iktisadi düşünce içinde öndegelen bir yer tutmaktadır.²⁰

Bu yeni kurumsalcılık türü, modern hukuk ve iktisat teorisinin temel entelektüel kaynağı olmuştur. Neoklasisizmin temel sorunu, Pigou bir yana bırakılırsa, kaynakların bir yerden bir başka yere hareket ettirilmesinin maliyetli olduğu ve kurumların bu hareketi etkin hale getirmek için insanların yarattığı araçlar olduğu düşüncesini içeren, tutarlı bir teori geliştirememiş olmasıdır. Buna karşın eski kurumsalcılık, kurumlara neden gerek olduğunu anlamış, böylelikle de hukuk ve iktisat arasındaki ilişkiyi daha önce bilinmeyen bir biçimde ele almayı başarmıştır. Ne var ki, eski kurumsalcılık, marjinalizmin analitik kaldıracı olmadan, kataloglama ve sınıflamanın ötesine geçememiştir. Marjinalizmin kurumsalcılıkla kaynaştırılması, çok daha tutarlı bir programa ve söyleme sahip bir yeni kurumsalcılık türü ortaya çıkarmıştır. Ne var ki, eski ve yeni kurumsalcılıklar, iktisat ve hukuk arasındaki ilişkiye yönelik olarak çok farklı bakış açılarına sahip olan, birbirinden çok farklı yaratıklardır.²¹

18 Bkz. Herbert Hovenkamp, *Coasean Markets*, 31 EUR. J.L. & ECON. (2011'de yayınlanacak) [bundan böyle Hovenkamp, *Coasean Markets*] (8 Aralık 2010'da online olarak basılmıştır: Erişim: <http://www.springerlink.com/content/65031035h363g164/fulltext.pdf>).

19 Bkz. William Dugger, *The New Institutionalism: New but Not Institutional*, 24 J. ECON. ISSUES 423 (1990) (Yeni Kurumsalcılığı, daha önceki davranışçılık, bilişsellik ve kaynakların piyasa dışı aktarımına daha önce duyulan bağlılığı yadsıdığı için eleştiriyor).

20 2009'da, Yeni Kurumsal İktisadın, Coase'un kendisi dışındaki en öndegelen sözcüsü olan Oliver E. Williamson, Nobel Ödülü'nü aldı. The Sveriges Riksbank Prize in Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel 2009, NOBELPRIZE.ORG (24 Ekim 2010), http://nobelprize.org/nobel_prizes/economics/laureates/2009.

21 Bkz. Herbert Hovenkamp, *Harvard, Chicago, and Transaction Cost Economics in Anti-trust Analysis*, 55 ANTITRUST BULL. 613 (2010).

I. COASE ÖNCESİ İNGİLİZ MARJİNALİZMİ

Cambridge iktisadının iki özelliği, Coase'un düşüncesi için paratoner hizmetini görmüştür. Bunlardan ilki marjinalizm iken ikincisi de kişiler arası fayda karşılaştırmalarının, iktisadi incelemenin kullanışlı bir parçası olduğu inancıydı.

A. Marjinalizm, Denge ve Kaynakları Hareket Ettirmenin Maliyeti

“Marjinalizm” sözcüğü, rasyonel aktör ve sınırdaki karar verme kavrayışıyla birlikte, büyük bir olasılıkla, Birinci Dünya Savaşı'ndan hemen önce, John A. Hobson tarafından, iktisadın marjinal fayda teorisiyle klasik politik iktisadın bütünleştirilmesini betimlemek için ortaya atılmıştı.²² Ne var ki marjinalist analiz, en azından 1870'lere kadar uzanmaktaydı.²³ Yirminci yüzyılın başlarında, marjinalist düşünce İngiltere, ABD ve Kıta Avrupası'nın büyük bir bölümünde, iktisadi etkisi altına almıştı.²⁴

Marjinal fayda teorisi, birden fazla yolla iktisatta devrim yarattı. İlk olarak, ileriye bakıyordu. Marjinalistler için değer, klasik politik iktisatçılar için olduğu gibi geçmiş değerlerin bir ortalaması ya da

22 Bkz. JOHN A. HOBSON, THE INDUSTRIAL SYSTEM 114 (1909) (marjinal birimler ve üretkenliği tartışıyor); JOHN A. HOBSON, WORK AND WEALTH 174–75, 331 (1909).

23 Bkz. RICHARD S. HOWEY, THE RISE OF THE MARGINAL UTILITY SCHOOL: 1870–1889, s. 1–24 (1960) (William Stanley Jevons'un çalışmalarında, 1860'ların sonu ile 1870'lerdeki marjinalist neoklasik iktisadın kökenlerini tartışıyor).

24 Bkz. bir önceki kaynak (İngiltere, Kıta Avrupası ve ABD'de marjinalist düşüncenin gelişimini ele alıyor). Ayrıca bkz. EMIL KAUDER, THE HISTORY OF MARGINAL UTILITY THEORY (1965) (marjinalist düşüncenin temelleri ile gelişimine odaklanıyor); Richard S. Howey, The Origins of Marginalism, 4 HIST. POL. ECON. 281 (1972); George J. Stigler, The Development of Utility Theory. II, 58 J. POL. ECON. 373 (1950).

bir şeyi üretirken ne kadar emek harcandığına ilişkin bir teori değil, bir sonraki birim için ne kadar ödemeye istekli olunduğunun bir fonksiyonu idi.²⁵ Marjinalizmin rasyonel aktörü, mallardan azalan marjinal fayda elde etmekte ve her bir malın marjinal değeri birbiriyle aynı olana ya da “denge”ye gelene kadar, mübadele yoluyla kendi konumunu maksimize etmekteydi. Coase, *Firmanın Doğası* (*The Nature of the Firm*) makalesinde bu ilkeyi basitçe, bir iktisadi aktör olarak bireye değil, firmaya uygulamıştı.²⁶

İlk marjinalistler, özellikle de Alfred Marshall, mekanik düşünceye ve yüksek matematiğin, fiziksel malzemelerin, kendilerini etkileyen bütün güçler eşitlendiğinde, bir durgun duruma doğru nasıl eğilim gösterdiği sorularına nasıl uygulanabileceğine büyük ilgi gösteriyordu.²⁷ Mekanik teorisinde olduğu gibi, marjinalizm İngiliz iktisadi düşüncesine, Augustin Cournot’unun çalışmalarına şurada burada değinmenin dışında, daha önce bilinmeyen bir biçimde matematiği getirmişti.²⁸

Aynı zamanda marjinalizm, iktisadı tarihsel, biyolojik ve ampirik içerdiğinden yoksun bırakmakla tehdit ediyordu. Marjinalizimin önde gelen düşünürleri büyük ölçüde, kendi disiplinlerine ilişkin matematik ve geometrik teknikleri geliştirmekle uğraşıyordu; temel

25 En önemli politik iktisatçılar, Adam Smith, David Ricardo, James Mill ve oğlu John Stuart Mill, Thomas Malthus ve Jean-Baptiste Say’dır. Bkz. BLAUG, yukarıda not 10’daki kaynak, s. 33–214. ABD politikasında, marjinalist öncesi ile marjinalist iktisat arasındaki ayrım için bkz. HERBERT HOVENKAMP, ENTERPRISE AND AMERICAN LAW: 1836–1937, at 193–98 (1991) [bundan böyle HOVENKAMP, ENTERPRISE].

26 R.H. Coase, *The Nature of the Firm*, 4 *ECONOMICA* 386, 392 (1937) [bundan böyle Coase, *Firmanın Doğası*].

27 Bkz. Neil Hart, *Marshall’s Dilemma: Equilibrium Versus Evolution*, 37 *J. ECON. ISSUES* 1139, 1139–40 (2003) (Marshall’ın düşüncesindeki, evrimsel ve mühendislik modelleri arasındaki gerilimi tartışıyor)

28 Bkz. örneğin, 1 ALFRED MARSHALL, *THE EARLY WRITINGS OF ALFRED MARSHALL, 1867–1890*, at 38–39 (1975). Jevons ve Marshall’ın, Cournot’ya olan borçları için, bkz. not:23’te, s. 80–85.

odak noktaları da piyasa davranışı idi.²⁹ Marjinalizm, insanların gerçekte ihtiyaç ve istekleri nasıl deneyimlediğiyle ya da isteklerin devralınmış çevresel kaynaklarının neler olabileceğiyle ilgilenmiyordu. Yaklaşım basitçe, iktisadi aktörlerin, serbestçe mübadele edilebilen mallara yönelik olarak bir dizi geçişli tercihlere³⁰ sahip olmaları anlamında, rasyonel olduklarını varsayıyordu. Firmalara gelince, marjinalistler kişiler için yaptıklarının aynısını yaptılar; bunun anlamı, rekabet ve tekelin matematiği üzerine kafa yormaları, ancak firmanın içsel işlemleri ya da karar alması üzerine eğilmemeleriydi. Geleneğin en iyi örneği, Alfred Marshall'ın ilk kez 1890'da basılan büyük eseri *İktisadın İlkeleri (Principles of Economics)* kitabı idi.³¹ Marshallcı firma büyük ölçüde, maliyet fonksiyonları ile talep fonksiyonlarına tepki veren bir kara kutu idi.³² Coase'un çok sonraları gözlediği gibi, neoklasik iktisatta firma büyük ölçüde, piyasadaki varlığını alıcı ve satıcı olarak gösteren, ancak kendi iç işleyişi büyük bir gizem olan bir soyutlamaydı.³³ Genel olarak, neoklasik fiyat

29 Bkz. BLAUG, yukarıda not 10, s. 277–353.

30 Rasyonelliğin bir koşulu olan tercih geçişkenliği, eğer bir kişi A'yı B'ye, B'yi de C'ye tercih ediyorsa, bu kişinin aynı zamanda A'yı C'ye tercih etmesi gerektiğini söyleyen bir mantıksal tutarlılık koşuludur.

31 ALFRED MARSHALL, PRINCIPLES OF ECONOMICS (1890).

32 Bkz. Lionel Robbins, The Representative Firm, 38 ECON. J. 387, 389 (1928) (Marshall'ın *Principles*'indeki firmanın yüksek derecede soyut niteliğine dikkat çekiyor); karşılaştırın: George J. Stigler, The Place of Marshall's Principles in the Development of Economics, in CENTENARY ESSAYS ON ALFRED MARSHALL 8 (John K. Whitaker ed., 1990) (fiyat teorisindeki firmanın incelenmesinin büyük ölçüde, girdi talep eden ve çıktı arz eden davranışını göstermek için yapıldığına dikkat çekiyor); Alan J. Meese, Monopolization, Exclusion, and the Theory of the Firm, 89 MINN. L. REV. 743 (2005) (benzer biçimde).

33 Bkz. Ronald H. Coase, The Institutional Structure of Production, 82 AM. ECON. REV. 713, 714 (1992); cf. Harold Demsetz, The Structure of Ownership and the Theory of the Firm, 26 J.L. & ECON. 375, 377 (1983) ("Neoklasik iktisadın [yani fiyat teorisinin] esas görevi, fiyat sisteminin kaynak kullanımını nasıl koordine ettiğidir; yoksa gerçek firmaların iç işleyişini anlamak değil."; Harold Demsetz, The Theory of the Firm Revisited, 4 J.L. ECON. & ORG. 141, 143 (1988) (neoklasik iktisattaki firmanın ne ölçüde

teorisi, firmaların rekabetle kısıtlanan rasyonel maksimize ediciler olduğu, sürtünmesiz bir sistemi varsaymaktaydı.³⁴

Marjinalist iktisat büyük ölçüde, “denge” ya da kaynakların, insanlar, firmalar ve piyasaların bireysel tercihlerinin ortaya konmasını yansıttıklarında, nihai olarak bulunacağı yerle ilgilenmektedir.³⁵ Bununla birlikte, Pigou’dan önce, marjinalistler kaynakların bir yerden ötekine hareket ettirilmesinin *maliyetini* çoğunlukla göz ardı etmişlerdi. Bu iktisatçılar, bireylerin ve firmaların kendi tercihlerini düzenlediklerini, aynı zamanda da piyasaların kişiler arası mübadeleyi yansıttıklarını varsayıyorlardı. Ne var ki, marjinalistler böyle yaparak, bütün iktisadi aktörlerin kaynakları bir kullanımdan ötekine, sistemde herhangi bir sürtünme olmadan kaydırdıklarını varsayıyordu.³⁶ Pigou’nun deyişiyle bu “hareket maliyeti”,³⁷ neoklasik iktisadi akıl yürütmenin yüksek soyutlama düzeyini daha da kötüleştirmekteydi.

Marshall’ın kendisi, *İlkeler* kitabındaki soyutlama sorunun farkındaydı. Yaşamının son yıllarında, 1919’da, *Sanayi ve Ticaret (Industry and Trade)* adıyla, firmalara ilişkin olarak çok daha az teorik

soyut olduğuna dikkat çekiyor).

34 Bkz., örneğin, FRANK H. KNIGHT, RISK, UNCERTAINTY, AND PROFIT 3–5 (1921) (neoklasik iktisadın, yüksek derecede soyut varsayımlarına dikkat çekiyor); GEORGE J. STIGLER, THE THEORY OF COMPETITIVE PRICE 24 (1942) (aynı biçimde).

35 Bkz. BLAUG, yukarıda not 10, s. 388–92.

36 Bkz. DOUGLASS C. NORTH, STRUCTURE AND CHANGE IN ECONOMIC HISTORY 5 (1981).

[Bu] neoklasik formülasyon, ilginç sonuçları ortaya çıkarmaktadır. Bu formülasyonun ilgilendiği dünya, kurumların var olmadığı ve bütün değişimin, tam rekabet koşullarında işleyen firmalarda gerçekleştiği, sürtünmesiz bir dünyadır. Kısaca, bilgiyi edinmenin maliyeti, belirsizlik ve işlem maliyetleri sözkonusu değildir.

Yukarıdaki kaynak.

37 Bkz. PIGOU, yukarıda not 4’teki çalışma, Kısım II, Bölüm III, 3, s. 138.